

เอกสารประกอบการสอนวิชา EDC๑๑๐๒ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู

ผู้สอน : อาจารย์กัลญญ เพชรภรณ์

บทที่ 2

ค่านิยมของครู

ปัจจุบันนักวิชาการให้การยอมรับว่า ค่านิยมมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่บ่งชี้ว่าบุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติตนอย่างไรทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งการประพฤติหรือปฏิบัติตนของกลุ่มบุคคลจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.1 ความหมายของค่านิยม

คำว่า “ค่านิยม” (Value) มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทิสนา เขมมณี (2542, น. 2) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยม หมายถึง หลักการแนวคิดหรือความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นคุณค่า หรือแนวทางในการตัดสินใจและการดำรงชีวิต หากค่านิยมที่แต่ละบุคคลยึดถือเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตตรงกันเป็นจำนวนมากดังนั้นก็กลายเป็นค่านิยมของสังคมไป

ราชบัณฑิตยสถาน (2554, น. 253) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตน

ยนต์ ชุ่มจิต (2558, น. 189) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่าเป็น แนวความคิด ความประพฤติหรือสภาพการกระทำใด ๆ ที่บุคคลหรือสังคมนิยมชมชอบว่าเป็นสิ่งที่ควรแก่การประพฤติปฏิบัติ จึงยอมรับนับถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ หรืออย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้บรรลุจุดหมายของตนหรือของสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของค่านิยมได้ว่าค่านิยมหมายถึงแนวความคิด ความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่บุคคลหรือสังคมเห็นว่าดี มีคุณค่า ควรแก่การยึดถือปฏิบัติ ใช้เป็นมาตรฐานตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์และสภาพแวดล้อม

2.2 ความสำคัญของค่านิยม

ค่านิยมมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในสังคมทุกสังคม ทั้งนี้เพราะค่านิยมสามารถเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพความแตกต่างทางสังคมนั้น ๆ ได้ ความสำคัญของค่านิยมมีดังนี้ (รัตนวดี โชติกพนิช, 2557, น. 79)

- 2.2.1 เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์
- 2.2.2 เป็นหลักในการประเมินผลค่าของความประพฤติ
- 2.2.3 ช่วยรักษาเอกราชของชาติไว้ให้ยั่งยืนมั่นคง

2.3 ลักษณะสำคัญของค่านิยม

- 2.3.1 การเลือกอย่างเสรี
- 2.3.2 การเลือกจากหลาย ๆ ตัวเลือก
- 2.3.3 การเลือกหลังจากการพิจารณาผลของแต่ละตัวเลือก
- 2.3.4 การให้คุณค่าที่ยั่งยืน
- 2.3.5 การยืนหยัดในค่านิยมที่ได้เลือกแล้วอย่างมั่นคง
- 2.3.6 การกระทำตามค่านิยมที่ได้เลือก
- 2.3.7 การกระทำซ้ำ ๆ

2.4 ประเภทของค่านิยม

ค่านิยมสามารถจำแนกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์และแนวความคิดของนักวิชาการแต่ละท่านซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนี้

- 2.4.1 ค่านิยมจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 2.4.1.1 ค่านิยมส่วนบุคคล เป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลยึดถือปฏิบัติโดยเห็นคุณค่าในสิ่งนั้น (เช่น ความขยัน ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ฯลฯ)

2.4.1.2 ค่านิยมของสังคม เป็นค่านิยมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติ ยอมรับในคุณค่า สมาชิกในสังคมพึงปฏิบัติจึงจะได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

2.4.1.3 ค่านิยมองค์กร เป็นสิ่งที่ทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ ยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ จนกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กร

2.4.2 ค่านิยมตามแนวคิดของ Phenix (1958) มีดังนี้

2.4.2.1 ค่านิยมทางวัตถุ (Material Values) - ปัจจัย 4 ที่ทำให้สามารถดำรงอยู่ได้ต่อไป

2.4.2.2 ค่านิยมทางสังคม (Social Values) – เป็นค่านิยมที่ช่วยให้เกิดความรักความเข้าใจ และความต้องการทางสังคม

2.4.2.3 ค่านิยมทางความจริง (Truth Values) – เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความจริง, กฎธรรมชาติ

2.4.2.4 ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Values) - เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบชั่วดี

2.4.2.5 ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Values) – เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา, ความสมบูรณ์ในชีวิต, ช่างซึ่งในความดีความงาม, ความศรัทธาบูชาในศาสนา

2.4.2.6 ค่านิยมทางศาสนา (Religious) – ความปรารถนาความสมบูรณ์ของชีวิต, ความศรัทธาและการบูชาในทางศาสนา

2.4.3 ค่านิยมจากแนวคิดของ ศ.ดร.สาโรช บัวศรี (2526) มีดังนี้ (ปรับจากแนวคิด ศ.ดร.สาโรช บัวศรี)

2.4.3.1 ค่านิยมพื้นฐาน คือ ค่านิยมที่ทุกคนในสังคมนั้น ๆ ต้องยึดถือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความผาสุก ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง

ค่านิยมพื้นฐาน ประกอบด้วยค่านิยม

- 1) ทางศีลธรรม
- 2) ทางคุณธรรม
- 3) ทางธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม
- 4) ทางกฎหมาย

2.4.3.2 ค่านิยมวิชาชีพ คือ ค่านิยมที่บุคคลในอาชีพหรือวิชาชีพนั้นจะต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน ทำให้งานวิชาชีพมีความเจริญก้าวหน้า สังคมให้ความศรัทธาเลื่อมใส ขณะเดียวกัน ผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ ก็ได้รับการพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

ค่านิยมวิชาชีพ ประกอบด้วยค่านิยม

- 1) ด้านอุดมการณ์ในชีวิตของตน
- 2) ด้านวินัยของวิชาชีพของตน
- 3) ด้านมารยาทของวิชาชีพของตน
- 4) ด้านพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพของตน

2.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยม

- 2.5.1 ความคิดและประสบการณ์
- 2.5.2 การอบรมสั่งสอน
- 2.5.3 การชักชวนจากบุคคลอื่น (เพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก)
- 2.5.4 การศึกษาเล่าเรียน
- 2.5.5 การปลูกฝังอุดมการณ์
- 2.5.6 การเห็นตามกัน
- 2.5.7 การใช้กฎข้อบังคับ
- 2.5.8 ความนิยมตามยุคสมัย
- 2.5.9 ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
- 2.5.10 สื่อสารมวลชน

2.6 ค่านิยมทั่วไปของสังคมไทย

เป็นค่านิยมที่ประชาชนชาวไทยส่วนยี่ดื้อประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยมีค่านิยมดังนี้

- 2.6.1 ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
- 2.6.2 เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา
- 2.6.3 นับถือเงินตรา ยึดมั่นในเงินทองสิ่งของมากกว่าความดี ให้ความยกย่องต่อผู้มีอำนาจ
- 2.6.4 ขาดระเบียบวินัย เช่นคำพูดที่ว่า "ทำอะไรตามใจคือไทยแท้"
- 2.6.5 เคารพผู้อาวุโส ยกย่องผู้มีความรู้

- 2.6.6 รักความสนุก ชอบความสบาย รักความอิสระ ไม่ชอบขัดใจใคร
- 2.6.7 มีความกตัญญูรู้คุณ รักพวกพ้อง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 2.6.8 ไม่ตรงต่อเวลา ชอบผัดผ่อนเลื่อนเวลา
- 2.6.9 ขาดความอดทน ขาดความกระตือรือร้น เชื้อไขกลาง อายากรวย ชอบเล่นการพนัน
- 2.6.10 ชอบงานพิธี สอดรู้สอดเห็น ลืมน่าย ชอบนับญาติ
- 2.6.11 ชอบโฆษณา ชอบของแจกของแถม เห็นใครดีกว่าไม่ได้
- 2.6.12 ชอบต่อรอง ชอบพูดหรือบอกเล่าเกินความจริง

2.7 ค่านิยมที่สังคมไทยควรยึดมั่น

2.7.1 ค่านิยมพื้นฐาน 8 ประการ

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนโยบายเร่งด่วนเรื่อง เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ เพื่อสร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ศาสนาและสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจน เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม 8 คุณธรรมพื้นฐานที่ควรเร่งปลูกฝังประกอบด้วย

2.7.1.1 ขยัน

ความหมายของคำว่า ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อดทนไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร ผู้ที่เป็นคนสู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2.7.1.2 ประหยัด

ความหมายของคำว่า ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควรพอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

2.7.1.3 ความซื่อสัตย์

ความหมายของคำว่า ความซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรงไม่เอินเอียงไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

2.7.1.4 มีวินัย

ความหมายของคำว่า มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

2.7.1.5 สุขภาพ

ความหมายของคำว่า สุขภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิจกรรมายาที่พึงาม มีสัมมาคารวะ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็น ผู้ที่มีมารยาท วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

2.7.1.6 สะอาด

ความหมายของคำว่า สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัยสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว จึงมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

2.7.1.7 สามัคคี

ความหมายของคำว่า สามัคคี คือ ความพร้อมเพียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุ ผลตามที่ต้องการเกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอา รัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลาย ในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับทราบของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงาน สำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2.7.1.8 มีน้ำใจ

ความหมายของคำว่า มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อน มนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่นเข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วย แรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

2.7.2 ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ประกาศใช้เพื่อให้ประชาชนในสังคมไทย ได้ดำเนินชีวิตตาม หลักคุณธรรมเพื่อความปลอดภัยสันติสุขของคนในสังคม และเพื่อความมั่นคงของชาติดังนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2530)

2.7.2.1 การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

2.7.2.2 การประหยัด อุดม

2.7.2.3 การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย

2.7.2.4 การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา

2.7.2.5 ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.7.3 ค่านิยมหลัก 12 ประการ

รัฐบาลมีนโยบายที่สร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติและแก้ไขวิกฤตของสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้คน ในชาติมีค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 2-3)

- 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
- 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
- 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม

- 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
- 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อดูแลและแบ่งปัน
- 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
- 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
- 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายนเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
- 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

2.8 ค่านิยมของครู

ค่านิยมของครู หมายถึง แนวความคิดหรือความประพฤติอันดีงามของสังคมที่ครูจะต้องยึดถือเป็นหลักประจำใจ และปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ยึดถือนั้นเป็นประจำ ค่านิยมของครูจะต้องเป็นไปตามคุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการและจะต้องสอดคล้องกับค่านิยมที่ดีงามของสังคมไทย (ชุตินา ประมวลสุข, 2563, น. 181)

2.8.1 ค่านิยมที่ครูควรยึดมั่น

- การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
- การประหยัดและออม
- การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
- การปฏิบัติตามศีล 5 หรือข้อกำหนดในศาสนาของตน
- ความซื่อสัตย์สุจริต
- ความยุติธรรม
- การรักษาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์
- ความนิยมไทย
- การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย
- การศึกษาหาความรู้ในวิชาชีพและความรอบรู้ทั่วไป

- ความมีสันโดษ
- เสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญ สามัคคี
- ภาควุมิใจ และมีอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ
- สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
- การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีอิสรภาพทางวิชาการ
- ความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน
- การมีอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ
- การยึดมั่นในคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ
- ความเสียสละ
- ความกตัญญูกตเวทีต่อบุคคลที่มีพระคุณและสิ่งแวดล้อม
- ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ความกล้าหาญ กล้าพูดกล้าแสดงในสิ่งที่ถูกต้อง สมเหตุสมผล
- ความสามัคคี
- การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(ยนต์ ชุ่มจิต, 2558 : 197-198)

2.8.2 ค่านิยมที่ครูไม่ควรยึดมั่น

- การถือฤกษ์ถือยาม
- ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- ความฟุ้งเฟ้อ
- ความนิยมในศิลปวัฒนธรรมต่างชาติ
- ความนิยมของนอก
- การทำตามสบาย
- การยึดถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์
- การแสวงโชค ลาภ
- การเสพสิ่งเสพติดมีนเมา
- การยกย่องคนรวยแต่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
- การเห็นแก่ทรัพย์สินเงินทอง
- การใช้อำนาจในทางที่ผิด

- ความนิยมตัวใครตัวมัน
- การนิยมตัวบุคคลมากกว่าอุดมการณ์
- การนิยมวัตถุสิ่งของมากเกินไปจนความจำเป็น
- การนิยมชมชอบในโฆษณา
- การชอบของแจกของแถม
- การกินพรา่เพรื่อ
- การชอบผัดวันประกันพรุ่ง
- การเล่นเกมพนัน ฯลฯ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2558 : 198-199)

2.9 ค่านิยมของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) 2546 ได้กำหนดกรอบการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยมของระบบราชการและพัฒนาข้าราชการ โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ “I AM READY” “ฉันทพร้อมทำเพื่อประชาชน” ประกอบด้วย

1. Integrity	= ทำงานอย่างมีศักดิ์ศรี
2. Activeness	= ขยันตั้งใจทำงาน เจริญ
3. Morality	= มีศีลธรรม คุณธรรม
4. Relevancy	= รู้ทันโลก, ปรับตัวทันโลก, ตรงกับสังคม
5. Efficiency	= มุ่งเน้นประสิทธิภาพ
6. Accountability	= รับผิดชอบต่อผลงานและสังคม
7. Democracy	= มีใจและการกระทำเป็นประชาธิปไตย, มีส่วนและโปร่งใส
8. Yield	= มีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน

ข้าราชการยุคใหม่ควรมีคุณลักษณะย่อยว่า “ I AM READY “ ขยายความได้ดังนี้

1. Integrity คือ ทำงานอย่างมีศักดิ์ศรี ข้าราชการจะต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน มีความเสียสละ อุทิศตนในการทำงาน มุ่งประโยชน์ส่วนรวม และที่สำคัญต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ไม่ทุจริตคอร์รัปชั่น

2. Activeness คือ ขยันตั้งใจทำงานหรือเรียกว่าการปฏิบัติงานเชิงรุก ซึ่งข้าราชการจะต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถและเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา องค์กรความรู้และทักษะในการ

ปฏิบัติงานเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ยังต้องมีทัศนคติเชิงบวก และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีกุศโลบายในการทำงาน

3. Morality คือ มีใจเป็นธรรม มีคุณธรรม ปฏิบัติราชการด้วยใจบริสุทธิ์และกุศลเจตนา โดยข้าราชการจะต้องไม่เลือกปฏิบัติยึดหลักความเป็นธรรมและเสมอภาค รวมทั้ง คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

4. Relevancy คือ มีการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันโลกทันปัญหาและสิ่งท้าทายต่าง ๆ โดยจะต้องมีการพัฒนาข้าราชการอย่างต่อเนื่องให้มีความเป็นเลิศในวิชาชีพ มีการนำความรู้และวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน หรือในความหมายโดยรวมก็คือ การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น

5. Efficiency คือ การทำงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็น จากการจัดการภายในที่ดีของหน่วยงานทำให้ผลผลิตที่ได้มีมาตรฐาน ประหยัดทรัพยากรและเกิดความคุ้มค่า

6. Accountability คือ การมีความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงานและต่อสาธารณะ ข้าราชการจะต้องตระหนักในความรับผิดชอบของตน พร้อมเสมอที่จะรับการตรวจสอบ ทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน โดยหน่วยงานจะต้องมีระบบการให้รางวัลและลงโทษที่มีประสิทธิภาพ

7. Democracy คือ มีใจและการกระทำที่เป็นประชาธิปไตย มีส่วนร่วม โปร่งใส โดยจะต้องสร้างเครือข่ายในการทำงาน ประสานสัมพันธ์กับทุกกลุ่มให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจในการปฏิบัติงาน

8. Yield คือ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และปฏิบัติงานโดยเน้นผลสัมฤทธิ์เป็นสำคัญ โดยจะต้องตั้งเป้าหมายของการทำงานแล้วปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งสามารถวัดและประเมินผลงานได้

2.10 ค่านิยมและจริยธรรมที่ครูควรปลูกฝังแก่ศิษย์

ครูมีหน้าที่โดยตรง ในการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรม เพราะครูมีหน้าที่ในการ สอน อบรม สั่งสอน จึงควรถ่ายทอดค่านิยมและจริยธรรมให้แก่ศิษย์ ดังนี้

- 1) เคารพผู้อาวุโสและครูบาอาจารย์
- 2) รักบิดามารดาและญาติพี่น้อง
- 3) จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 4) มาโรงเรียนด้วยเสื้อผ้าสะอาดเรียบร้อย
- 5) รักษาโรงเรียนและชั้นเรียนให้สะอาดเรียบร้อย
- 6) นั่ง ยืน และเดิน ให้องอาจ มีสง่า
- 7) บริหารร่างกายทุกวัน

- 8) ทำการบ้านให้เสร็จเรียบร้อยตามกำหนด
- 9) ตั้งใจเรียน
- 10) เชื่อฟังคำแนะนำและประพฤติปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ
- 11) ประพฤติดีทุกวาระ

2.11 สรุป

ค่านิยมเป็นเครื่องชี้แนวทางและลักษณะความประพฤติของคนในสังคม ซึ่งอาจจะเป็นการประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ ค่านิยมมีความมั่นคงถาวรในระดับหนึ่งและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตาม วุฒิภาวะ สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ของบุคคล ค่านิยมของบุคคลส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง หากสังคมใดที่คนในสังคมมีค่านิยมในทางที่ดีงามเหมาะสมก็จะส่งผลให้สังคมนั้นมีความเจริญก้าวหน้า บุคคลที่ประกอบวิชาชีพครู จำเป็นต้องมีค่านิยมที่ดีและถูกต้องเพื่อการประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์

2.12 เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **แนวทางการพัฒนาและ**

ประเมินค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2546-2550).**

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สืบค้นจาก http://www.nidtep.go.th/khuruonline/ebook/value_3/files/basic-html/page7.html

ชุดิมา ประมวลสุข. (2563). **เอกสารประกอบการสอนวิชาความเป็นครู.** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

ทิตนา แคมมณี. (2542). **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.**

กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2558). **ความเป็นครู** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

รัตน์วดี โชติกพนิช. (2557). **จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา
อินเตอร์พริ้นท์จำกัด (มหาชน).

สาโรช บัวศรี. (2527). **จริยธรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

Phenix, P.H. (1958). **Philosophy of Education**. NY: Henry Holt and Company.
